

МЕРЕЖЕВА МОДЕЛЬ ПРОВЕДЕННЯ АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНИХ ТА ІНШИХ НЕВІДКЛАДНИХ РОБІТ

Неклонський І.М., к.військ.н., НУЦЗ України

Управління під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій полягає у керівництві силами цивільного захисту (оперативно-рятувальна служба цивільного захисту, аварійно-рятувальні служби, формування цивільного захисту, спеціалізовані служби, пожежно-рятувальні підрозділи (частини), добровільні формування цивільного захисту) при проведенні аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт (АРІНР).

В роботі [1] розроблена мережева модель оперативних дій рятувальних формувань у графічному та математичному поданні, яка дає можливість аналізувати їх ефективність виходячи з раціонального використання наявних ресурсів. АРІНР – роботи, спрямовані на пошук, рятування і захист населення, уникнення руйнувань і матеріальних збитків, локалізацію зони впливу небезпечних чинників, ліквідацію чинників, що унеможливають проведення таких робіт або загрожують життю рятувальників.

Головна мета управління під час виконання АРІНР – забезпечити своєчасне та ефективне виконання завдань у зоні надзвичайної ситуації (НС) у найкоротші терміни та з мінімальними людськими й матеріальними втратами від наслідків НС наявними ресурсами. Враховуючи необхідність проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт (АРІНР) у найкоротші терміни, з мінімально можливими витратами сил та засобів, виконання етапів робіт за заданими умовами проведення [2], реалізація даної моделі дозволяє побудувати мережеву схему (рис. 1), яка буде відображати послідовність виконання робіт та часові характеристики їх ведення.

Керівник аварійно-рятувального формування, що прибув у зону НС першим, бере на себе повноваження керівника робіт з ліквідації наслідків НС (керівника робіт) і виконує їх до прибуття призначеного у встановленому порядку керівника робіт. У випадку технологічної неможливості проведення всього обсягу АРІНР керівник робіт може припинити АРІНР як в цілому, так і певної їхньої частини, при цьому, в першу чергу, вжити усіх можливих заходів щодо рятування людей, які перебувають у зоні НС.

Керівник аварійно-рятувального формування, який призначений керівником робіт, у випадку отримання інформації про виникнення НС більш високого рівня або інших небезпечних подій, що вимагають невідкладного реагування, а також обставин, що роблять неможливим виконання ним обов'язків керівника робіт, може залишити зону НС, призначивши керівником робіт іншу посадову особу з-поміж керівників аварійно-рятувальних формувань, що беруть участь у проведенні АРІНР. При цьому в обов'язковому порядку невідкладно подається донесення керівнику органа, який призначив цього керівника робіт, і здійснюється запис у відповідних документах. Відповідальність за наслідки такого рішення покладається на посадову особу, що його ухвалила.

Для отримання чітких часових характеристик планування АРІНР є доречним поррахувати резерви часу як різницю між пізніми та ранніми термінами здійснення подій та звести до мережевої схеми.

На основі спланованих заходів доцільно складати лінійний графік виконання АРІНР, технологічну карту виконання робіт.

Для успішного та оперативного проведення АРІНР проводять планування заходів основних видів забезпечення дій у зоні НС.

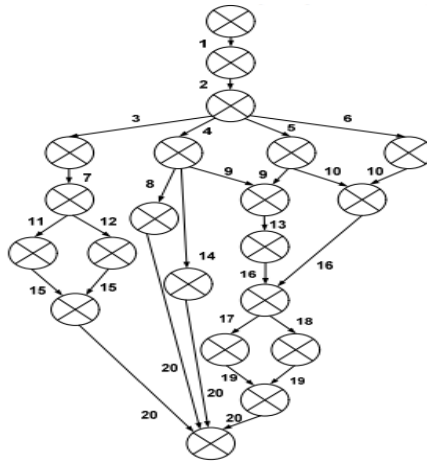


Рис.1 – Схема послідовності виконання робіт під час ліквідації наслідків хімічної аварії (варіант):

0 - Сигнал про виникнення НС; 1 - Розвідка зони НС (стан об'єкта, території, маршрутів висування сил та засобів, визначення меж зони НС); 2 - Оповіщення формувань постійної готовності; 3 - Оповіщення населення; 4 - Постановка завдань керівником, допуск до робіт; 5 - Введення сил та засобів ЦЗ у зону НС; 6 - Забезпечення громадського порядку у зоні НС; 7 - Пошуково-рятувальні роботи у зоні НС; 8 - Організація управління та зв'язку в зоні НС; 9 - Відключення комунально-енергетичних мереж у зоні НС; 10 - Хімічний контроль особового складу, що бере участь в аварійно-рятувальних роботах, населення, об'єктів зовнішнього середовища; 11 - Надання домедичної допомоги постраждалим; 12 - Надання першочергового забезпечення постраждалим; 13 - Роботи з підготовки ділянок рятувальних робіт та робочих місць у зоні НС (розчищення майданчиків, встановлення на майданчиках техніки, огорож та попереджувальних знаків, освітлення робочих місць); 14 - Матеріально-технічне забезпечення; 15 - Евакуація постраждалих із зони НС. 16 - Обвалування місця розливу НХР; 17 - Постановка водяної (рідинної) завіси; 18 - Розведення розливу до безпечної концентрації НХР; 19 - Відкачування водного розчину НХР та злив у сталеві ємності для подальшої утилізації; 20 - Виведення формувань.

ЛІТЕРАТУРА

1. Неклонський І.М., Рагімов С.Ю., Новожилова Н.В. Аналіз оперативних дій рятувальних формувань за допомогою методу мережевого планування. Проблеми надзвичайних ситуацій. 2021. № 2(34). С 168-181. URL: <http://repositc.nuczu.edu.ua/handle/123456789/14734>.
2. Статут дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту: Наказ МВС України від 26.04.2018 р. № 340. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0801-18#n17>.